

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
Administrative Factors Affecting to Effectiveness of Large Schools
under Surin Primary Educational Service Area Office 3

กิตติมา สาลิวงษ์¹, วิมล จันทร์แก้ว² และ สำเริง บุญโต³

Kittima Saliwong¹, Wimon Chankaew², and Samreong Boonto³

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์

Graduate School, Rajapark Institute, Thailand

E-mail: jubjangbuu@gmail.com

Received January 28, 2025; Revised February 24, 2025; Accepted March 7, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 88 คน ได้มาโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน และใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ทที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.977 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงเท่ากับ 0.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันพยากรณ์แปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 76.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา; ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the administrative factors of Schools under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office 3, 2) to study the administrative effectiveness of educational institutions, and 3) to study the administrative factors that affect the effectiveness of educational institutions. and 4) to develop a predictive equation for Administration factors that influence the effectiveness of educational institutions. The sample group used in the research consists of 88 individuals, comprising school administrators and teachers from a large educational institution. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table and was selected through simple random sampling. The research instrument was a questionnaire using a 5-level Likert scale, with an overall reliability of 0.977. The statistics used for data analysis included percentages, means, standard deviations, Pearson's correlation coefficients, and stepwise multiple regression analysis. The research findings were as follows. 1) The average level of school management factors under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level. 2) The average level of administrative effectiveness of Schools under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level. 3) The relationship between school management factors and the administrative effectiveness of Schools showed a high positive correlation of 0.864, which was statistically significant at the .01 level. 4) The administrative factors affecting the effectiveness of large Schools under the jurisdiction of the Surin Primary Educational Service Area Office 3 include organizational culture, motivation for performance, budget used for administration, and information technology. Together, these variables accounted for 76.80% of the variance in administrative effectiveness, which was statistically significant at the .01 level.

Keywords: factors of educational administration; effectiveness of educational administration; Surin primary educational service area office 3

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ยังอยู่ในช่วงเวลาที่ข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังเป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มของการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคงท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ปัจจัยการบริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยผู้บริหารจะต้องนำทรัพยากรทางการบริหาร มาประกอบกันตามกระบวนการบริหาร ตามศาสตร์และศิลป์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและการปฏิบัติงานของครู การบริหาร ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย (Seemadur et al., 2022) ปัจจัยการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กร เป็นการจัดองค์การบริหารที่ได้ทั้งงานและน้ำใจคนต้องเกิดจากองค์ประกอบ 8 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) แรงจูงใจ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) การปฏิสัมพันธ์และอิทธิพล 5) การตัดสินใจ 6) การกำหนดเป้าหมาย 7) การควบคุมงาน และ 8) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Tipmongkon, 2021) ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ ทั้งกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนโดยใช้กระบวนการบริหารกลุ่มบุคคล กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ส่วนประสิทธิผลนั้นเป็นกระบวนการ เปรียบเป็นหัวใจของระบบที่คอยขับเคลื่อน ผลักดันให้องค์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดัชนีการวัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ความผูกพันต่อโรงเรียน ความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงานของครู ทักษะการบริหารและภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (Surasa, 2022) ประสิทธิภาพในระดับสถานศึกษาตามคู่มือการบริหารสถานศึกษา (Ministry of

Education, 2023) คือ คุณภาพของงานทั้ง 4 ฝ่าย อันได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป (Ministry of Education, 2023) ซึ่งเกิดจากผลสำเร็จของการบริหารของผู้บริหารให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จะเห็นได้ว่าปัจจัยการบริหารเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก และในปัจจุบันการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 นั้นมีหน้าที่ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนให้จัดการศึกษา อย่างมีคุณภาพ แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประสบปัญหาหลายประการ เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่มีความยุ่งยากมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั่วไปในการบริหาร เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีนักเรียนจำนวนมาก ครูจำนวนมาก อาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ มากมาย ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะตั้งอยู่ในเขตอำเภอที่มีประชากรหนาแน่น ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่จึงต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆ มากมาย ทั้งด้านการประสานงาน โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีบุคลากรจำนวนมาก ผู้บริหารจึงต้องใช้เวลาและทักษะในการประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้และความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาในการดำเนินการจัดการที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนตามภาระงานและคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาและเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้างสรรค์คุณภาพทางการศึกษา สามารถให้การสนับสนุนทั้งทางด้านแนวความคิด แรงงานหรือแม้แต่งบประมาณทำให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ได้คุณภาพตรงตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และรวบรวมข้อเสนอแนะปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหาร หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในการวิจัยครั้งนี้ปัจจัยการบริหารมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับร่วมงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและทำให้งานประสบความสำเร็จได้ตามที่มุ่งหวัง ซึ่งมี 7 ด้าน ดังรายละเอียดของคำนิยามดังต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง เทคนิควิธีการที่ผู้นำใช้ในการกระตุ้นให้ผู้ตามทำงานให้ได้มาตรฐานตามที่ตนคาดหวัง ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ โดยผลของงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์โดยมุ่งใจให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ตามมองประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก (Moongmart, 2021)

1.2 ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในงาน ผ่านกระบวนการประชุม อบรม สัมมนา การศึกษาดูงานหรือการศึกษาต่อเพื่อให้อุทิศตนได้เต็มพร้อมสำหรับงานที่รับผิดชอบเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และมีเจตคติที่ดีในการทำงานให้เป็นไปตามแนวนโยบายและมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีการกำหนดจุดประสงค์ในการพัฒนาที่ชัดเจน มีขั้นตอนในการพัฒนาที่ชัดเจน มีการสรุปผลและติดตามผลการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้ได้มากที่สุดตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดการปฏิบัติงาน (Boonkrob & Surachatri, 2022)

1.3 ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถ่วงน้ำหนักกรองเป็นสารสนเทศ ตั้งแต่กระบวนการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แสวงผลลัพท์การทำสำเนาและการสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมและใช้อุปกรณ์ในการสืบค้น เพื่อการเรียนรู้และเผยแพร่ข้อมูล ผู้บริหารจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี มีความรู้ความสามารถและสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างถูกต้อง (Chomali, 2020)

1.4 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง แรงผลักดันการดำเนินงานของผู้บริหารที่ก่อให้เกิดการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางบวก เกิดความพยายามปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จ ด้วยความพึงพอใจ เต็มใจเพื่อไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของงานอย่างมีคุณภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดกรอบในการทำงานที่ชัดเจนสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงานให้มีความรักความเมตตาแก่

ผู้ร่วมงานด้วยความเป็นธรรมให้โอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนางาน ร่วมแสดงความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานทำงานประสบความสำเร็จตามโอกาสต่าง ๆ (Sungton, 2021)

1.5 ปัจจัยด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารงาน หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการใช้เงินที่มีอยู่อย่างเป็นระบบตามแผนที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่การขอประมาณการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบและการประเมินผลเพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรงบประมาณได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์และประสิทธิผลต่อผู้เรียนสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งเน้นผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์จุดเน้นที่ได้ตั้งเป้าไว้ (Khamsrithaveewa, 2024)

1.6 ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สังคม ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันเป็นทีม การประเมินผล ช่วยเหลือสนับสนุนทั้งความคิดและร่างกายเพื่อพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจะต้องเป็นนักประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีการประชุมปรึกษาหารือให้ความสำคัญกับแนวคิดและความคิดของชุมชน องค์กรท้องถิ่น (Mahasiriphan, 2020)

1.7 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง แบบแผนของค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึก ความเข้าใจ อุดมการณ์ที่สมาชิกกลุ่มรับรู้จากองค์กรที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาจนเป็นนิสัย สามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีอิทธิพลต่อการวางแผนและตัดสินใจ วัฒนธรรมในองค์กรจะทำให้บุคลากรในองค์กรได้ช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีอิทธิพลต่อโครงสร้าง พฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ ทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีงามขององค์กร เชื่อใจยอมรับ เชื้ออาหารต่อครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพราะบุคคลจะอยู่รอดในองค์กรจะต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรให้ได้ (Poonsawad, 2020)

2. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน หมายถึง ผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามคู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคลกระทรวงศึกษาธิการ มี 4 งาน ดังนี้

2.1 ด้านบริหารงานวิชาการ หมายถึง คุณภาพของหลักสูตร ความคล่องตัวในการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ผลของการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ผลการดำเนินงานงานทะเบียนวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยในชั้นเรียน ผลการนิเทศการสอน

2.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ หมายถึง มีแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนารายสามปี มีการรายงานผล SAR ของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานการเงินและบัญชีถูกต้องตามระเบียบ

ของทางราชการ ผลการดำเนินงานพัสดุและสินทรัพย์อย่างถูกต้อง ผลการดำเนินงานควบคุมภายในสถานศึกษาและผลการพัฒนาจากการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.3 ด้านบริหารงานบุคคล หมายถึง ประสิทธิภาพของงานจากการจัดบุคคลเข้าทำงาน ผลการพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ผลของการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทางราชการและผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.4 ด้านบริหารงานทั่วไป หมายถึง ผลของการดำเนินงานตามแผนงานบริหารงานทั่วไป ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ผลการดำเนินงานและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ผลการดำเนินงานอาคารสถานที่ผลการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา มีเครือข่ายพัฒนาการศึกษาและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นเอกสาร

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียน) ประกอบด้วยในเขตพื้นที่ อำเภอปราสาท อำเภอกาบเชิง อำเภอสังขะ อำเภอบัวเชด อำเภอศรีณรงค์ และอำเภอพนมดงรัก

4. สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,001- 2,000 คนขึ้นไป จำนวน 2 โรงเรียน

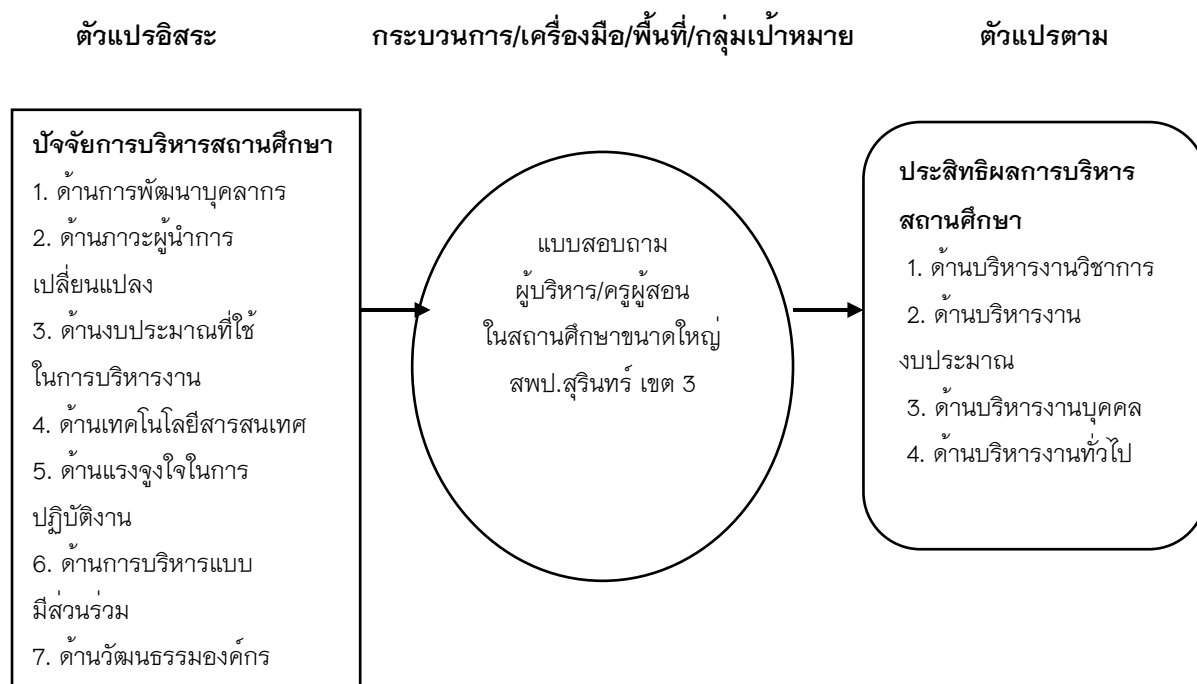
5. ครู หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการสอนในตำแหน่งครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

6. ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและฝ่ายบริหารหรือครูที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา

สรุปการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบถึงปัจจัยในการบริหารในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการนำมาบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยการบริหารจึงมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและทำให้งานประสบความสำเร็จได้ตามที่มุ่งหวัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้หลักการแนวคิดทฤษฎี มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 โรงเรียน จำนวน 110 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 88 คน ใช้วิธีการคัดเลือกโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 7 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถามแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์และนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงให้

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .977 แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วย ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	n = 88		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.58	.52	มากที่สุด
2.ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.44	.54	มาก
3.ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.23	.65	มาก
4.ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	4.46	.48	มาก
5.ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร	4.55	.44	มาก
6.ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.45	.51	มาก
7.ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.47	.46	มาก
รวม	4.45	.51	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.45$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.52) รองลงมาคือ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร ($\bar{x}=4.55$, S.D.=0.44) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}=4.23$, S.D.=0.65)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	n = 88		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านบริหารงานวิชาการ	4.53	.46	มากที่สุด
2.ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.68	.40	มาก
3.ด้านบริหารงานบุคคล	4.46	.40	มาก
4.ด้านบริหารงานทั่วไป	4.51	.41	มากที่สุด
รวม	4.45	.41	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.45$, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านบริหารงานงบประมาณ ($\bar{x}=4.68$, S.D.=0.40) รองลงมาคือ ด้านบริหารงานวิชาการ ($\bar{x}=4.53$, S.D.=0.46) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{x}=4.46$, S.D.=0.40)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหาร

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา (Y)	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับ
	แบบเพียร์สัน	ความสัมพันธ์
ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X1)	0.61**	ค่อนข้างสูง
ด้านการพัฒนาบุคลากร(X2)	0.67**	ค่อนข้างสูง
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ(X3)	0.70**	ค่อนข้างสูง
ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน(X4)	0.79**	ค่อนข้างสูง
ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร(X5)	0.70**	ค่อนข้างสูง
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม(X6)	0.71**	ค่อนข้างสูง
ด้านวัฒนธรรมองค์กร(X7)	0.81**	สูง
รวม(X)	0.86**	สูง

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา (X) กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา (Y) มี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.86$) ในลักษณะคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม (X) กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษารายด้าน ($Y_1 - Y_4$) พบว่า มีความสัมพันธ์กันโดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารงานทั่วไป ($r_{xy} = 0.77$) การบริหารงานบุคคล ($r_{xy} = 0.75$) การบริหารงานวิชาการ ($r_{xy} = 0.65$) และการบริหารงานงบประมาณ ($r_{xy} = 0.42$) เมื่อพิจารณาปัจจัยการบริหารสถานศึกษารายด้าน ($X_1 - X_7$) กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาราย

ด้าน ($Y_1 - Y_4$) พบว่า คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ($r_{xy} = 0.81$) โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านบริหารงานบุคคล ($r_{xy} = 0.41$) โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	Sig.F
1	X_7	0.81	0.66	168.21	.000
2	X_7 X_4	0.85	0.73	116.49	.000
3	X_7 X_4 X_5	0.86	0.75	82.13	.000
4	X_7 X_4 X_5 X_3	0.87	0.76	65.55	.000

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนเพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_7) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 66.20 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (X_4) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 73.30 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 7.10 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร (X_5) เข้าไปจะมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 74.60 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.30 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 76.00 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.40

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adj.R ²	B	Std.E	Beta	t	Sig.
X_7	0.81	0.66	0.65	0.61	0.05	0.81	12.97	0.00*
X_4	0.85	0.73	0.73	0.29	0.06	0.41	4.75	0.00*
X_5	0.86	0.75	0.73	0.13	0.07	0.17	3.03	0.00*
X_3	0.87	0.76	0.75	0.95	0.04	0.17	2.18	0.03*
R = 0.87 R ² = 0.77 Adj.R ² = 0.748 Std.E. = ± 0.17								

จากตารางที่ 5 พบว่า ในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ X_7 , X_4 , X_5 และ X_3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.61, 0.29, 0.13 และ 0.95 ตามลำดับ และ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.81, 0.41, 0.17 และ 0.17 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันพยากรณ์แปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 74.80 ตัวพยากรณ์ที่มีค่า Beta สูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (0.81) แสดงให้เห็นว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กร นั้น มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการพยากรณ์ เมื่อนำมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่

วัตถุประสงค์ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 84.10 และเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 ประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 และประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30

2) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมาคือ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ ด้านบริหารงานทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านบริหารงานบุคคล

4) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.86

5) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 7 ด้าน พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_7) ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (X_4) ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร (X_5) และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ (Beta) เท่ากับ 0.81 รองลงมาคือ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ (Beta) เท่ากับ 0.41 และน้อยที่สุด คือ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ (Beta) เท่ากับ 0.17 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้สามารถรวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ได้ ร้อยละ 76.80

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารและน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าปัจจัยการบริหารสถานศึกษามีสำคัญอย่างมากในฐานะผู้นำทางการศึกษาที่สามารถส่งผลกระทบ ชักจูงหรือชี้นำให้ครู บุคลากร ร่วมกันปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความเต็มใจ ด้วยคุณลักษณะผู้นำที่มีความเป็นภาวะผู้นำ มีความซื่อสัตย์ มีการพัฒนาบุคลากร มีความสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มีวัฒนธรรมความเป็นองค์กร และมีความเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ Donbuntao and Kositpimanwach (2024) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายในโรงเรียน โดยมีปัจจัยทางด้านการบริหาร ได้แก่ คน งบประมาณ สื่อเทคโนโลยี ระบบการบริหารเพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Pholwong (2021) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Arthan et al. (2022) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Deethapo (2021) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายและบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายและบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

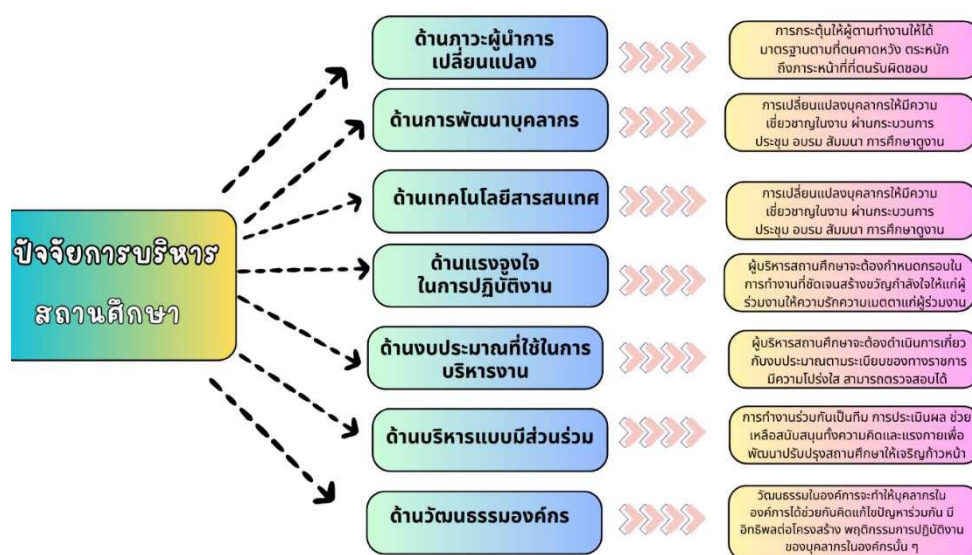
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษามีคณะกรรมการ/คณะทำงานกำหนดมาตรการวางแผนจัดระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการการเงินเป็นไปตามขั้นตอนของกระทรวงการคลังและเปิดเผยต่อชุมชนและสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Chantarottron and Poupornphong (2020) กล่าวว่า ประสิทธิภาพนั้นมีความสำคัญเพราะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรและความอยู่รอดขององค์กรซึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของตัวบุคลากรในองค์กรว่ามีคุณภาพใน

การดำเนินงานและบริหารงานอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับ Maneedang and Suebsor (2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Seemadur et al. (2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามนโยบายการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ตามนโยบายการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า โดยภาพรวมมีระดับประสิทธิผลมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีระดับประสิทธิผลมากที่สุด รองลงมาด้านการบริหารงาน บุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยการบริหาร เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนในแต่ละด้าน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้เห็นความสำคัญตามภารกิจถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับสถานศึกษาและตัวผู้เรียนเอง อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดประสิทธิผลที่ดีตั้งแต่ด้านบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในโรงเรียน สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ในส่วนของบริหารงานงบประมาณ สถานศึกษามีคณะกรรมการ/คณะทำงานกำหนดมาตรการ วางแผน จัดระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา และมีการบริหารจัดการการเงินเป็นไปตามขั้นตอนของกระทรวงการคลังและเปิดเผยต่อชุมชน ในส่วนของบริหารงานบุคคล สถานศึกษาได้ส่งเสริมการปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนสังคม และสถานศึกษามีการวางแผนอัตรากำลังคนและบุคลากรในสถานศึกษาให้เพียงพอและเหมาะสม ส่วนของบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีการกำหนดแผนการรับนักเรียนและการดำเนินการตามแผนโดยประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาจัดทำข้อมูลนักเรียนและระบบข้อมูลสารสนเทศ จากสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารงาน ด้านบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

ภาพที่ 1 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบปริมาณ ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.977 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงเท่ากับ 0.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ

สถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันพยากรณ์แปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 76.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น แสดงออกถึงสถานศึกษาให้ความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและสามารถใช้งานได้ ซึ่งคำนึงถึงผลการปฏิบัติเป็นสำคัญโดยผู้วิจัยขอเสนอแนะออกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามุ่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความสามารถในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน 3) ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีคำสั่งการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาให้ความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 6) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีการกำหนดปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น 7) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาให้ความสำคัญและยอมรับในการตัดสินใจของหัวหน้าฝ่ายตามภาระหน้าที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้น แสดงออกถึง สถานศึกษาได้ส่งเสริมการปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนสังคม ซึ่งคำนึงถึงผลการปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะออกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริหารงานบุคคล ควรส่งเสริมให้ สถานศึกษามีการวางแผนอัตรากำลังคนและบุคลากรในสถานศึกษาให้เพียงพอและเหมาะสม 2) ด้านบริหารงานทั่วไป ควรส่งเสริมให้ สถานศึกษามีการกำหนดแผนการรับนักเรียนและการดำเนินการตามแผน โดยประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในโรงเรียน 4) ด้านบริหารงานงบประมาณ ควรส่งเสริมให้ สถานศึกษามีคณะกรรมการ/ คณะทำงานกำหนดมาตรการ วางแผนจัดระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงทุกด้าน ยกเว้นด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้นผู้ร่วมงานเห็นความสำคัญตามภารกิจถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับสถานศึกษา ให้ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นต่อเพื่อนร่วมงานในการเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ มีนโยบายและมาตรฐานในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาปัจจัยด้านต่างๆในการบริหารให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำที่อาจส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดกลาง เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไป
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

References

- Arthan, K., Thummarat, P., & Sutacort, Y. (2022). Administrative factors affecting the effectiveness of academic affairs administration in schools under Mukdahan Primary educational service area office. *Journal of Association of Professional Development of Educational Administration of Thailand (JAPDEAT)*, 5(1), 51–60. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/262357>
- Boonkrob, K., & Surachatri, P. (2022). Personnel development affecting the performance efficiency of Mitsui Precision Thai Co., Ltd. *Journal of Management Science Review*, 24(2), 51–61.
- Chantarottron, N., & Poupornphong, P. (2020). Organization effectiveness. *Academic Journal of North Bangkok University*, 9(2), 1–9. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/NBU/article/view/245301>
- Donbuntao, U., & Kositpimanwach, E. (2024). Efficient management of educational institutes in the modern era. *Journal of Mani Chettha Ram Wat Chommani*, 7(2), 529–545. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/4522>

- Deethapo, S. (2021). *The administrative factors affecting school administration effectiveness in secondary schools under the secondary educational service area office, Nong Khai, and Bueng Kan*[Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Maneedang, N., & Suebsor, S. (2023). Factors affecting effectiveness in the academic administration of school under the Prachuap Khiri Khan primary educational service area office 1. *Journal of Educational Innovation and Research*, 7(1), 172–187.
<https://doi.org/10.14456/jeir.2023.12>
- Ministry of Education. (2023). *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2566 (2023)*. Council Printing House.
- Moongmart, A. (2021). *Factors affecting the transformational leadership of school administrators under the secondary educational service area office 21*[Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Pholwong, K. (2021). *Administrative Factors Affecting Schools' Administrative Effectiveness Under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1*[Master's thesis, Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Seemadur, N., Samarnyat, S., & Sethakhajorn, S. (2022). Administrative factors affecting the effectiveness of the school administration of schools expanding educational opportunities in accordance with educational policy 4.0 under the trat primary educational service area office. *Vocational Education Central Region Journal*, 6(1), 79–89. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/IVECJournal/article/view/250201>
- Sungtong, S. (2021). Factors affecting work motivation of sub–district administrative organization personnel, Bang Saphan district, Prachuap Khiri Khan province. *Journal of Academic for Public and Private Management*, 3(2), 100–109.
- Surasa, W., & Kositpimanvach, A. (2022). Executives who lead educational institutions to success on the path of change. *Journal of Mani Chettha Ram Wat Chommani*, 5(2), 186–201.
<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/1933>
- Tipmongkon, C. (2021). *Factors influencing organizational management efficiency a case study of Super Water Company Limited*[Independent Studies, Bangkok University].